

januari-februari 1984

Lenin: actueler dan ooit

De twee vorige teksten kwamen uit 1983, met deze tekst keren we terug naar 1984. In de januari-februari editie van maandblad Vonk, het 50ste nummer, verscheen toen een dossier door Eric Byl over Lenin. De aanleiding was de 60ste verjaardag van het overlijden van Lenin in 1924.

De tachtiger jaren betekenen voor België en heel de wereld een periode van nooit eerder geziene crisis. 150 jaren na Marx is het kapitalisme in zijn doodsstrijd beland.

Werkloosheid, hongersnood, woonnood en nog meer ellende voor de arbeidersklasse zijn de enige perspectieven die de economen van het kapitaal ons kunnen aanbieden. Zoals gedurende de tussenoorlogse periode zal de arbeidersklasse gewoon worden haar organisaties tot strijdbare kernen om te bouwen voor een socialistische omvorming van de maatschappij. Dit is de enige mogelijke uitweg voor deze crisis.

In de nabije toekomst zullen de meest bewuste lagen van de arbeiders zich richten tot het marxisme dat een onmisbaar wapen zal worden in hun strijd om de hervorming van maatschappij. Dat zal de voorbode zijn van het feit dat het marxisme de dominante kracht zal worden in de Belgische arbeidersbeweging. Juist in deze periode van sociale en politieke veranderingen, is het nodig diegenen te herdenken die in het verleden voor de leiding en de inspiratie van de strijd van de arbeidersklasse zorgden. Lenin, de leider van de Oktoberrevolutie in Rusland, stierf zestig jaar geleden, nl. op 21 januari 1924.

Marxistische leiding

Marx zei dat de filosofen in deze wereld reeds meer dan genoeg geïnterpreteerd hadden en beschouwde het als zijn voornaamste taak de wereld te veranderen. Hijzelf mocht het echter niet meer zelf beleven. Maar Lenin slaagde erin die verandering op gang te brengen. Hij bestudeerde Marx' ideeën, ontwikkelde ze en bracht ze in de praktijk. Daardoor kon het marxisme een sleutelrol spe-

len in de Russische revolutie van 1917. Zijn levenswerk was het vormen van een marxistische leiding voor de arbeidersbeweging in Rusland en over de hele wereld.

Aangezien Lenin steeds de verdediging en de ontwikkeling van de marxistische ideeën nastreefde, zijn de meeste van zijn geschriften pamfletten. Bij al zijn geschriften en daden had hij slechts één doel voor ogen: de socialistische omvorming van de maatschappij over de hele wereld.

Lenin was erg onder de indruk van de terechtstelling van zijn oudere broer Alexander in 1887, wegens een aanslag op tsaar Alexander III. Zijn werk bevat dan ook meerdere polemieken tegen individueel terrorisme (aanslagen op regeringsafgevaardigden, politieofficieren enz.) omwille van de zinloosheid van deze strijdmethode.

Internationalisme

Gedurende heel zijn leven vocht Lenin tegen elke vorm van opportunisme die de arbeidersklasse, haar organisaties, haar strijd en haar politiek programma ondergeschikt probeerde te maken aan de belangen van het kapitalisme. Ondanks de algemene sociale achterstand van Rusland, beschouwde Lenin het als de taak van de Russische socialisten om de acht te grijpen en op die manier de vonk te doen ontstaan die de socialistische omvorming in het geïndustrialiseerde Westen, vooral Duitsland, mogelijk zou maken.

De gedachte van het internationalisme loopt dan ook als een rode draad doorheen al zijn werken, in tegenstelling tot hetgeen het

stalinisme vandaag verkondigt.

Lenins scherpste aanvallen waren dan ook gericht tegen diegenen die in 1914 het internationaal socialisme verraadden door de imperialistische oorlog goed te praten. Lenins internationalisme behoeft geen verdere aanbeveling.

Tegelijkertijd was Lenin ook de verpersoonlijking van het Russische proletariaat. Een zeer jonge klasse, maar een werkelijk nationale klasse, omdat zij de hele voorafgaande ontwikkeling van Rusland samenvatte. Zij is de klasse waarmee Rusland staat of valt. Deze klasse kende geen routine, geen valsheid of compromissen, maar vastberadenheid en stoutmoedigheid waren haar voornaamste kenmerken en tegelijk ook de belangrijkste kenmerken van Lenin.

Maar Lenin weerspiegelde ook het landelijke verleden van de Russische arbeidersklasse. Men kan Marx en Lenin dus niet volledig met elkaar vergelijken. Marx groeide op in een heel andere nationale en culturele omgeving en milieu. In Marx' geschriften komt de erfenis van de hele voorafgaande sociale en politieke ontwikkeling naar voor. Lenins stijl als schrijver is enorm eenvoudig en vooral doelbewust. Hij beschikte over de plattelandszakelijkheid, typerend voor het Russische proletariaat van die tijd.

Lenin was een meester in het doorzien van gebeurtenissen of veranderingen. Hij rafelde de nieuwe situatie uiteen, haalde de kern eruit en paste daarop de logica van het marxisme toe. Daarbij verloor hij nooit het doel uit het oog. Lenins enorme doelbewustheid was een absolute noodzaak om een onderneming, zoals de opbouw van een socialistische maatschappij, tot een goed einde te brengen. Enkele de isolatie van de revolutie in een sociaal achtergebleven land als Rusland maakte de groei van de stalinistische bureaucratie en de verstikking van het leninisme mogelijk.

Leninisme en stalinisme

Vandaag worden de ideeën van Lenin in Rusland, China en Oost-Europa besmeurd in de vorm van privileges voor de heersende bureaucratieën. Andropov en zijn handlangers misbruiken de geschriften van Lenin om hun totalitair regime in het binnenland en hun cynische overeenkomsten en tussenkomsten in het buitenland te rechtvaardigen. Zowat 34 steden in Rusland werden naar Lenin genoemd (o.a. Leningrad), er is zelfs een berg die zijn naam draagt. Elke stad heeft haar Leninlanen, Leninmedailles, Leninprijzen voor literatuur enz. . .

In de hoop dat de miljoenen arbeiders in Rusland zich niet tot Lenins ideeën zouden wenden om een oplossing te zoeken voor hun problemen, voedt de bureaucratie de bevolking met allerlei "Lenin leugens". "Officieel " leninisme betekent er stalinisme, verspilling, fraude en onderdrukking. Lenin vocht precies voor het tegenovergestelde. Lenin wilde een republiek zonder politie die de bevolking overdondert, waarin alle functionarissen door de bevolking worden verkozen en permanent afzetbaar zijn door diegenen die hen verkozen hebben, officiëlen die een loon ontvangen dat niet hoger is dan dat van de doorsnee arbeider, waarin ook legerofficieren verkiesbaar zijn en waarin het staand leger (vervreemd van de bevolking en ondergeschikt aan de onderdrukte klasse) zou vervangen worden door het bewapende volk.

Bureaucratie

Hij vocht voor een republiek waarvan alle staatsmacht aan de Sovjets zou behoren, teneinde de staat uiteindelijk te laten afsterven door de creatie van een klasseloze maatschappij. Lenin waarschuwde voor het feit dat de Bolsjewieken na de Oktober-revolutie de oude staatsmachine overnamen. Daardoor zouden honderdduizenden ambtenaren van de oude staatsmachine, handlangers van de Tsaar en de bourgeoisie, zich mengen met de revolutionairen en op die wijze de ontwikkeling van de jonge arbeidersstaat tegenwerken. Lenins laatste daden en artikelen waren gericht tegen de groeiende bureaucratie. Hij eiste in zijn zogenaamde testament, dat onderschept werd door Stalin, het ontslag van Stalin als secretaris-generaal. Verder schrijft hij: "We moeten ons staatsapparaat verminderen tot een louter economische. We moeten elk spoor van buitensporigheid, waarvan het tsarisme ons zoveel naliet, uitwissen".

Lenin begreep de noodzaak om een geschoolde Bolsjewieke partij te behouden indien men de correcte oriëntatie wilde geven aan de problemen waarmee de Sovjet-Unie te kampen had. De partij moest gezuiverd worden van bureaucraten, oneerlijke en twijfelende communisten. In 1921 werd 25% van de Boljewistische partij uitgesloten, niet met de bedoeling de partij aan te vallen, maar ze te versterken.

Na Lenins dood stelde Stalin de partij open, ook voor contrarevolutionaire elementen. Dit betekende het einde van de Bolsjewieke partij. Lenins democratische partij was dood, maar zijn ideeën niet. De Linkse Oppositie, met Trotski aan het hoofd, vertegenwoordigde de breuk met het stalinisme.

Zodra de arbeiders in de stalinistische staten in beweging zullen komen – zoals in Hongarije in 1956 – zullen ze het geniale programma van Lenin herontdekken waarna ze de bureaucratie overboord zullen gooien en de arbeidersdemocratie zullen instellen.

Arbeiders in het Oosten en in het Westen hebben de taak de maatschappij te veranderen: in het Westen, de liquidatie van het kapitalisme, in het Oosten die van het stalinisme. De jaren '80 betekenen een nieuwe periode van klassenstrijd waarbij eens te meer de ideeën en de inspiratie van Lenin de fundamentele gedachten zullen zijn voor de massa's in hun strijd voor het socialisme.